

Prædiken til sidste søndag i kirkeåret

Matt. 11,25-30

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: På den tid tog Jesus til orde og sagde: »Jeg priser dig, fader, himlens og jordens Herre, fordi du har skjult dette for vise og forstandige og åbenbaret det for umyndige; ja, fader, for således var det din vilje. Alt har min fader overgivet mig, og ingen kender Sønnen undtagen Faderen, og ingen kender Faderen undtagen Sønnen og den, som Sønnen vil åbenbare ham for. Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile. Tag mit åg på jer, og lær af mig, for jeg er sagtom og ydmyg af hjertet, så skal I finde hvile for jeres sjæle. For mit åg er godt, og min byrde er let.«

Matthæusevangeliet 11,25-30

80 % af alle mennesker mener, at de er klogere end deres omgangskreds – lyder en statistik. Ud fra dette er det let at se, at kristendommen må være en minoritetsreligion, hvad den i sit udgangspunkt jo virkelig også er. For evangeliet er skjult for vise og forstandige, men åbenbaret for umyndige. Men selvom vi i vores visdom måske er i stand til at regne ud, at vi ikke alle sammen kan være klogere end de andre, så er der i disse år et andet og langt mere alvorligt spørgsmål, der trænger sig på. Nemlig om vi er kloge nok. Ikke om vi er klogere end andre ud fra vores eget sammenligningssystem, men om vi er kloge nok. Kloge nok til at træffe de rigtige beslutninger.

Danmarks netop afgåede rigsstatistiker, Birgitte Anker, har i et interview til Djøfbladet udtalt, at ”Danmarks statistik arbejder for, at demokrati, debat og beslutninger er baseret på fakta og ikke fiktion.” Det man nok – eller forhåbentlig – må gå ud fra, at der menes, er, at beslutninger gerne skal træffes på et oplyst grundlag. For uanset hvor meget nyttig statistik vi indsamler, og uanset hvor meget vi ved om det, vi ved, så angår beslutninger fremtiden, og vi kan ikke træffe beslutninger angående fremtiden alene baseret på fakta. Det har ikke noget med fiktion at gøre. Det har bare noget med tidens og menneskelivets og menneskets iboende uforudsigelighed og åbenhed at gøre. Men det ved en rigsstatistiker selvfølgelig godt, for hvis vi virkelig var forudsigelige, hvis man virkelig kunne forudsige menneskets adfærd, så var der ikke nogen grund til at forsøge at få overblik over os i en statistik. Beslutninger angår fremtiden – derfor kan de ikke udelukkende være

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 846, 125. årgang
November 2024
ISSN 0901-2214

baseret på fakta. Men vi kan håbe, at vi er kloge nok – eller heldige nok – til at træffe de rigtige.

Engang kunne man sætte sin lid til Adam Smiths teori om den usynlige hånd, teorien om at goderne ville fordele sig selv og tilværelsen ordne sig tilnærmelsesvist retfærdigt, men i dag tror jeg ikke, jeg er den eneste, der bærer rundt på spørgsmålet: Er vi kloge nok? Er vi kloge nok til at træffe gode beslutninger, beslutninger der står på livets side? Dette spørgsmål bærer jeg – og, tror jeg, også andre – rundt på som en konstant fortrængning. En fortrængning, der som enhver anden fortrængning, trænger sig på.

I Det gamle Testamente sidder visdommen i hjertet. Og det er hjertet, man fatter med. Når folket ikke fatter noget, så lyder det, at deres hjerte er dækket af fedt. *Vi* siger, at 'man skal have hjertet med' – 'hold hovedet koldt og hjertet varmt', siger vi, men i Det gamle Testamente, er det hjertet i sig selv, man fatter med. Hvis man vel at mærke fatter noget. Hos filosofen Hannah Arendt bliver det vendt rundt. Her er det hovedet, man skal have med. Hun overværede retsprocessen i begyndelsen af 1960'erne mod Adolf Eichmann, nazisten der havde stået bag logistikken af transporten af millioner af jøder til gaskamrene, og hun beskrev ham med ordet 'tankeløs'. Ikke besat af ondskab, ikke iskold, psykopatisk og hjerteløs, men *tanke*-løs. Dette vakte – selvfølgelig – en del kritik, og det førte til, at hun skrev en bog på 530 sider om, hvad dette vil sige: At tænke.

Konklusionen var den omvendte af vores gængse sprogbrug. For Arendt kan man nemlig ikke have hjertet med, hvis ikke man har hovedet med. Eller sagt på en anden måde: Det er vores evne til kritisk undren, til i tankerne at nedbryde gængse forestillinger, fastlåste strukturer eller stærke, selvbekræftende systemer, der kan føre os frem til spørgsmålet: Er dette nu også af det gode? For at have hjertet med, skal man have hovedet med.

At tænke kan vi alle, og vi kan også alle lade være. Det kræver ikke en lang videregående uddannelse at kunne udsætte det, der møder os, for undren. Og omvendt kan det godt lade sig gøre at være veluddannet og alligevel være holdt op med at tænke. Det til trods er der noget klar tale ved navnet på den islamiske militante terrorgruppe i Nigeria Boko Haram, der – oversat til dansk – betyder 'uddannelse skal være forbudt'. For det kan vel ikke siges meget mere utvetydigt, at ondskab og undertrykkelse fastholdes ved at forhindre mennesker i at tænke selv – og nedbrydes, når dette ikke lykkes.

Kristendommen er som sagt i grunden en minoritetsreligion. Den udspringer ikke i toppen af et etableret samfund, som den sætter rammerne for, den har sit udspring blandt de magtesløse, de udsatte, de oversete, de undertrykte. Som sådan er den heller ikke normsættende for det etablerede samfund, tværtimod er den den stemme, der prikker til normerne. Men om end den henvender sig til dem, der i dagens tekst kaldes 'umyndige' og ikke til 'vise', så kan den ikke være en appel til *ikke* at tænke. For systemer, der ikke vil have os til at tænke, forenkler og forsimples, men evangeliet forenkler ikke det, der ikke er enkelt. Det bilder os ikke ind, at vi kan træffe beslutninger angående fremtiden baseret på fortiden, dvs. udelukkende baseret på fakta. Det bilder os ikke ind, at det åbne er lukket, og at den færdige løsning er tilgængelig.

Men er vi så kloge nok til at træffe de rigtige beslutninger? Som børn af den protestantiske tradition har vi lært at lade være med at fortælle hinanden, hvad vi skal gøre for at gøre det gode. For ingen kan hævde at være mere retfærdig end andre, ingen har noget at sige den anden på. Vi har lært ikke at pege fingre, fordi vi ved, at det er lige så let at pege på os selv. Den protestantiske arv forhindrer os – når ellers vi lytter til den – i at falde i den grøft, hvor vi bilder os ind at vide os sikre på at have retten på vores side. Men den forhindrer os ikke i at falde i den modsatte grøft – den handlingslammende grøft, hvor vi nægter at se, at fremtiden

rent faktisk er åben, og at vi kan gøre dumt eller gøre godt. Men også som protestant må man vedkende sig, at det er muligt at træffe beslutninger, der udspringer af enten et klogt eller et dumt hjerte. Det er let nok at 'gøre en forskel', spørgsmålet er hvilken.

Denne prædiken skal jo slutte et sted, om end jeg ikke har svaret på spørgsmålet: Er vi kloge *nok*. Her ved kirkeårets afslutning, på den yderste grænse til en ny begyndelse, må vi slutte i bøn: Må vi have hjertet – må vi have hovedet – må vi have hjertet med.

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som det var i begyndelsen, således også nu og altid og i al evighed. Amen!

Ingrid Ank, leder af Grundtvig-Akademiet, 2020

Salmer:

598: *O Gud, du ved og kender*

412: *Som vintergrene*

638: *O, kommer hid dog til Guds søn*

392: *Himlene, Herre, fortælle din ære*

292: *Kærligheds og sandheds ånd*

431: *Herre Kristus, dig til ære*

Redaktion

Fra 1. søndag i advent sidder valgmenighedspræst Jonas Jochumsen i redaktørstolen. Indtil da, kontakt hej@grundtvigskforum.dk

Søndagslæsning udkommer hver uge på www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning – her kan du også tilmelde dig det elektroniske nyhedsbrev om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov – Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk